

Téma 20:

Úkoly plněné jednotkami a útvary ženijního vojska AČR

přednáška

Struktura přednášky:

Úvod

1. Ženíjní podpora činnosti vojsk
2. Možnosti použití 151. a 153. ženijního praporu
3. Možnosti použití 152. ženijního praporu

Závěr

Základní literatura:

1. ZELENÝ, J. POROČÁK, L. *Organizace a použití jednotek ženijního vojska AČR*. Brno: UO, 2020. 90 s.
2. Pub-31-17-05 *Spojenecká taktická doktrína pro ženijní práce*. Vydání A, Verze 1, Vyškov: Centrum doktrín VeV-VA Vyškov, 2017. 188 s.
3. AJP-3.12 (A). *Spojenecká doktrína pro ženijní podporu společných operací*. Brusel: NSA, 2010. 49 s.

Úvod:

V rámci NATO byl pro vymezení ženijní problematiky identifikován a definován pojem „**military engineering**“ (MILENG). Tento pojem překládáme jako **ženijní práce**.

Ženijní práce jsou činnosti, směřující k utváření nebo ke změnám fyzikálních charakteristik operačního prostředí, a které jsou součástí bojové nebo všeobecné ženijní podpory .

Ženijní práce je možné členit na:

- ženijní práce druhů vojsk (jednoduché);
- ženijní práce prováděné ženijním vojskem (složené) – ženijní podpora:
 - práce prováděné v rámci bojové ženijní podpory (combat engineerig);
 - práce prováděné v rámci všeobecné ženijní podpory (general engineering).

Systémové členění ženijních prací

Ženijní podpora činnosti vojsk je mnoho-oborovou činností. **Je prováděna specialisty a jednotkami ženijního vojska** a zvyšuje schopnosti vojsk napříč celým spektrem operací. Zahrnuje poskytování vojenské i civilní ženijní podpory mnohonárodním a společným operacím.

Ženijní podpora zahrnuje celou škálu činností, od poskytování ženijních doporučení (návrhů) až po realizaci nejsložitějších ženijních opatření ve prospěch činnosti vojsk.

Charakter a rozsah ženijní podpory se bude lišit v souladu s úrovní operace, povahou konfliktu, strategickým a operačním prostředím, stupněm intenzity a rozsahem vojenských operací.

1. Ženíjní podpora činnosti vojsk

Charakter úkolů, plněných ženijním vojskem, se mění podle úrovně velení, fáze, druhu a intenzity boje nebo operace. V závislosti na uvedených faktorech převažuje buď plnění úkolů bojové ženijní podpory (přímé podpory bojovým silám) nebo úkolů všeobecné ženijní podpory .

Na operační a strategické úrovni velení jsou za hlavní kategorie ženijní podpory činnosti vojsk považovány:

- **Bojová ženijní podpora**, která zahrnuje plnění těch úkolů ženijního vojska, které jsou spojené s přímou podporou probíhajících či bezprostředně nastávajících operací. Důraz je kladen obvykle na rychlost provedení, proto jsou úkoly plněné zejména s využitím normovaných prostředků. Jsou plněny takové úkoly ženijní podpory, kterými jsou naplňovány krátkodobé taktické požadavky.
- **Všeobecná ženijní podpora**, která zahrnuje na delší dobu plánovanou nepřímou podporu probíhajících či budoucích operací a plnění úkolů, spojených s udržováním sil napříč všemi etapami operace. V rámci ženijní podpory vojsk jsou plněny obvykle trvalejší úkoly, s využitím účelově navrhovaných řešení. Směřují k naplňování dlouhodobých operačních požadavků.

Na strategické úrovni jsou ženijní činnosti zaměřeny ke čtyřem hlavním oblastem:

- plánování sil pro ženijní podporu;
- koncepce a doktrína ženijní podpory;
- alianční infrastruktura a přidružené financování „Programu bezpečnostních investic Aliance“ (NSIP);
- ženijní část plánování a provedení operace (cvičení).

Priority v oblasti ženijních opatření na **operační úrovni** a s tím spojené přidělení zdrojů budou stanoveny v procesu operačního plánování, ve kterém náčelník ženijního vojska (NŽV) společných sil a jeho štáb musí sehrát plnohodnotnou roli.

NŽV společných sil bude také vykonávat koordinační pravomoc nad ženijními silami a prostředky všech složek.

Poskytuje doporučení veliteli společných sil v oblastech [3]:

- rozpracování ženijních zásad a plánů operací;
- příprava a utváření společného operačního prostoru;
- ženijní podpora společnému manévru;
- ženijní podpora stability operací;
- ženijní přínosy do společného palebného působení a procesu targetingu;
- ženijní podpora ochrany sil;
- ženijní podpora udržení sil, včetně rozvoje a údržby infrastruktury v rámci JOA;
- ženijní podpora ochrany životního prostředí;
- postupy a zásady NSIP.

Přesto, že **na taktické úrovni** může být větší důraz položen na ženijní podporu boje, ženijní podpora vojsk, související s infrastrukturou, udržením bojeschopnosti a dlouhodobou udržitelností, bude nevyhnutelná ve všech složkách uskupení.

Opatření ženijní podpory jsou zaměřena na poradenství a zajištění :

- pohybu vlastních vojsk (mobility);
- omezení činnosti nepřítele (counter-mobility);
- uchování bojeschopnosti vlastních vojsk (survivability);
- všeobecné ženijní podpory (general engineer support).

2. Možnosti použití 151. a 153. ženijního praporu

Úkoly praporů v oblasti ženijní podpory pohybu:

- překonávání překážek suchých i mokrých;
- detekce, průzkum, vytýčení, obejití, ražení (průchodu) a uvolnění zaminovaných prostorů;
- ražení (průchodu), obejití nebo snížení charakteristik překážek/zátarasů jiných než průrva nebo prostory s výskytem min nebo nástrah;
- úprava a údržba cest pro taktický pohyb včetně „Route Clearance“;
- úkoly spojené s vojenským pátráním, schopností lokalizovat/nalézt stanovené cíle;
- úkoly, související s minimalizací rizika výbušných prostředků pro činnost vlastních sil, jak průmyslově vyráběných, tak i improvizovaných.

Úkoly praporů v oblasti ženijní podpory opatření proti pohybu nepřítele:

- zřizovat výbušné i nevýbušné zátarasy dle plánu boje k udržování vlastní volnosti v manévru současně s omezováním protivníka, prostřednictvím zastavení, otočení, poutání nebo blokování;
- zesilovat umělé a přírodní překážky, k tomu využívat civilní stavby a vojenské zátarasy, včetně průrv a stromů;

Úkoly praporů v oblasti ženijní podpory přežití (uchování bojeschopnosti) vojsk:

- příprava a budování polních opevnění;
- zpevňovat a realizovat ochranná opatření v rámci infrastruktury, a to včetně kolektivní ochrany proti hrozbě CBRN;
- v oblastech maskování, skrytí a klamání;
- v koordinaci s ostatními druhy vojsk provádět odstraňování překážek v rámci pozorovacích/palebných úseků;
- provádět úkoly spojené s minimalizací hrozeb/nebezpečí vlastním silám, které tvoří všechny druhy výbušných prostředků, jak průmyslově vyráběných tak i improvizovaných před všemi druhy výbušných prostředků (improvizovaných i průmyslově vyráběných), včetně podpory činností od poskytování poradenství a ženijního zpravodajství až k zamýšleným činnostem pátrání, zajištění, likvidace a podporu úkolům EOD/IEDD/C-IED.

Úkoly praporů v oblasti všeobecné ženijní podpory činnosti vojsk:

- těžby a úpravy pitné vody;
- oprav poškozených letišť;
- výstavby a údržby staveb a jejich technického vybavení včetně HNS;
- odstraňování výbušných materiálů.

Síly a prostředky rot bojové ženijní podpory tvoří základ pro realizaci ženijních prací v rámci ženijní podpory úkolových uskupení, vytvářených na bázi 4. brn a 7. mb.

K úkolům těchto rot v rámci ženijní podpory ofenzivních a defenzivních taktických činností vytvářených úkolových uskupení **patří vyčlenit ze své struktury:**

- **odřad k zabezpečení pohybu (OZP)**, určený k průzkumu, údržbě a vytváření vojenských cest, přepravišť a průchodů v zátarasech nepřítele;
- **zatarasovací odřad (ZO)**, určený k rychlému manévru výbušnými zátarasy ke krytí boků bojové sestavy ÚU a pro spěšné vytváření systému zátarasů na důležitých směrech;
- **opevňovací odřad (OPO)**, určený k plnění úkolů spojených s uchováním bojeschopnosti vlastních jednotek (provádění opevňovacích prací, budování ochranných staveb a staveb pro efektivní využití zbraňových systémů, čištění palebných sektorů);
- destrukční odřad (DEO) a dle potřeby i další.

Síly a prostředky ženijní speciální roty tvoří základ pro realizaci ženijních prací v rámci ženijní podpory úkolových uskupení (ÚU), vytvářených na bázi 4. brn a 7. mb.

K ženijní podpoře ofenzivních a defenzivních taktických činností vytvářených úkolových uskupení se z jednotek této roty zpravidla vyčleňují síly a prostředky (týmy, skupiny) k zajištění podpory pohybu manévrových jednotek. Zbytek sil a prostředků pak tvoří ženijní zálohu nebo je vyčleňován k podpoře IZS.

Z ženijní speciální roty lze například vyčlenit požadovaný tým EOD nebo tým uvolňování cest v rámci podpory činností jednotek BÚU. Současně je možno vytvořit z této roty (předurčených sil a prostředků) požadované odřady k podpoře IZS nebo skupiny k provádění pyrotechnických průzkumů.

Síly záchranné roty AZ tvoří základ pro realizaci záchranných prací v rámci ženijní podpory účelově vytvářených úkolových uskupení (ÚU). Záchranná rota AZ nedisponuje žádnými vlastními prostředky k přípravě vojáků, proto vojáci této roty získávají a udržují záchranné schopnosti s využitím prostředků organických rot 151. a 153. žpr. Zpravidla jsou to prostředky ženijní speciální čety ženijní speciální roty, čety chemické ochrany velitelské roty, popřípadě zásobovací čety roty logistiky.

Ze záchranné roty AZ lze například z předurčených sil a prostředků vytvořit odřady ve prospěch IZS.

3. Možnosti použití 152. ženijního praporu

K požadovaným schopnostem jednotek 152. žpr patří:

- plánovat, organizovat a plnit úkoly všeobecné ženijní podpory;
- ochrana vojsk, civilního obyvatelstva, majetku a infrastruktury před riziky plynoucími z výskytu munice a výbušných hrozeb;
- budovat, opravovat, renovovat a upravovat prostory míst velení, prostory rozmístění vojsk a souvisejících míst a zařízení v týlových prostorech, opravovat a renovovat letiště expedičních sil v prostoru nasazení s podporou DAAM-AIR-MILENG jednotky;
- budovat, opravovat, renovovat a udržovat polní dočasné tábory a základny včetně souvisejících objektů a zařízení (včetně rozvodů elektřiny a vody na nich);
- vyčleňovat síly a prostředky k plnění záchranných, vyprošťovacích a prvořadých likvidačních prací v rámci národního integrovaného záchranného systému;
- provádět stavbu vojenských mostů z připravených konstrukcí, opravy a také zesilování stálých mostů;
- zabezpečit překonávání vodních překážek zřizováním mostových nebo přívozových přepravišť;
- zřizovat a udržovat objekty infrastruktury, včetně úpravy a údržby stálých objektů;
- upravovat a udržovat cesty pro zásobování a odsun, včetně hlavní zásobovací cesty;
- upravovat a udržovat přistávací plochy;
- spolupracovat, koordinovat a řídit pracovníky civilních firem, které se podílí na plnění úkolů ve prospěch vojenských jednotek;
- provádět potápěčské práce;
- plnit ženijní opatření k odstraňování následků použití zbraní hromadného ničení a radiačních, chemických a jiných havárií.

Síly a prostředky pontonové roty tvoří základ pro plnění úkolů ženijních prací v rámci všeobecné ženijní podpory účelově vytvářených úkolových uskupení (ÚU) při překonávání vodních překážek.

Z pontonové roty lze například vytvořit prvky doplňující BÚU na bázi pontonové roty.

Síly a prostředky pontonové roty AZ lze použít k plnění ženijních prací v rámci ženijní podpory účelově vytvářených úkolových uskupení (ÚU).

Pontonová rota AZ nedisponuje žádnými vlastními prostředky k přípravě vojáků. Proto vojáci této roty získávají a udržují ženijní schopnosti na prostředcích organické pontonové roty.

Z pontonové roty AZ lze například vytvořit prvky doplňující ÚU AČR na bázi pontonové roty.

Síly a prostředky rot všeobecné ženijní podpory tvoří základ pro realizaci ženijních prací v rámci poskytování všeobecné ženijní podpory pro velitele sboru (jednotek) NATO. Zbytek sil a prostředků rot pak tvoří ženijní zálohu.

Z roty všeobecné ženijní podpory lze například vytvořit stavební odřad.

Síly a prostředky roty EOD tvoří základ pro realizaci EOD prací v rámci ženijní podpory činnosti vytvářených úkolových uskupení v rámci NATO..

Z roty EOD lze například vytvořit komplexní tým EOD, popřípadě samostatné skupiny EOD nebo dva samostatné týmy ničení biologické a chemické munice.

Schopnost těchto skupin/týmu EOD nebo tnBCM je zaměřena na identifikaci, vyhledávání, situační vyhodnocení, bezpečné zneškodnění, odstranění a zničení veškeré munice a výbušnin, popřípadě jiných výbušných prostředků. Toto zahrnuje i munici s chemickou a biologickou náplní.

Závěr

Úkoly do semináře:

- Prostudovat publikaci :
 - POROČÁK, Ľubomír. *Organizace a řízení ženijního vojska: Organizace a použití malých ženijních jednotek, odřadů a skupin*. Brno: Univerzita obrany, 2017.
- Připravit si vystoupení (prezentaci) v délce trvání 10-15 minut na téma:
 1. Úkoly a použití odřadů a skupin vytvářených ze sil a prostředků jednotek ženijního vojska.
 2. Možná organizace a sestava **odřadu k zabezpečení pohybu** ze sil a prostředků 151. žpr.
 3. Možná organizace a sestava **zatarasovacího odřadu** ze sil a prostředků 153. žpr.
 4. Možná organizace a sestava **opevňovacího odřadu** ze sil a prostředků 151. žpr.
 5. Možná organizace a sestava **skupiny k zabezpečení pohybu** ze sil a prostředků 73. tpr.

